

SU/Hanna Mäkinen

2.6.2016

Perustelut muutoksille perusteisiin valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta vuodesta 2017 lähtien

Valtion varoista suoritettavasta eläkkeen korvaamisesta alle kolmivuotiaan lapsen hoidon tai opiskelun ajalta -perusteissa (VEKL-peruste) määrätään valtion vuosittainen korvaus eläkejärjestelmälle.

Muutokset perusteeseen

Valtio on maksanut eläkelaitoksille ja muille toimijoille korvauksia näiden maksamista VEKL:n perusteella karttuneista etuuksista (VEKL-etuudet) sekä näiden hoitamisesta aiheutuneista kuluista vuodesta 2006 lähtien. Maksettavien etuuksien määrä ja siten myös valtion korvaus on kasvanut vuosittain ja vuodelle 2017 ennustettu valtion vuotuisen korvauksen määrä on 7,2 miljoonaa euroa. Eläketurvakeskuksessa (ETK) tehdyn pitkän aikavälin ennusteen mukaan VEKL-etuusmeno kasvaa 2080 luvulle asti, milloin etuusmenon määrä vakiintuu noin 0,7 prosenttiin työtulosummasta. Lähimpien parin vuoden aikana etuusmenon on ennustettu kasvavan noin 3-4 miljoonaa euroa vuodessa.

Tähän asti valtion korvaus on maksettu toimijoille suoraan lopullisena suorituksena kustannustenjakovuotta seuraavan vuoden syksyllä, kun kustannusten toteuma on ollut tiedossa. Korvauksen kasvaessa on perusteltua ottaa käyttöön ennakkomenettely. Vastaava menettely on käytössä myös muissa ETK:n hoitamissa eläkejärjestelmään liittyvissä kustannustenjaouissa. VEKL-perusteisiin on nyt siten sisällytetty ennakkoiden määräämistä ja maksamista koskevat osat.

Ennakkomenettelyn käyttöönotto ei vaikuta valtion osuuden määrään, mutta rahaliikenteen aikataulu muuttuu nykyisestä jälkikäteen suoritettavasta pääosin ennakoivaksi. Vuonna 2017 valtiolle tulee tämän vuoksi maksettavaksi poikkeuksellisesti kahden vuoden kustannukset eli vuoden 2016 toteutunut VEKL-menon sekä vuoden 2017 VEKL-menon ennakot. Vuodesta 2017 lähtien vuotuinen rahaliikenne määräytyisi kuluvan vuoden ennakoista ja pieneltä osin edellisen vuoden tarkistuserästä.

Esitettävässä perusteessa VEKL:n valtionkorvauksen ennakkoiden määrä perustuu sosiaali- ja terveysministeriön kustannustenjakovuotta edeltävän vuoden marraskuussa vahvistamaan summaan. ETK toimittaa sosiaali- ja terveysministeriölle ennusteita päätöksenteon avuksi. Ennakkoa maksetaan eläkelaitosten maksamista etuuksista sekä ETK:lle VEKL:n ilmoitusliikenteestä koituvista kustannuksista. Sosiaali- ja terveysministeriö vahvistaa erikseen ETK:n kuluista saaman ennakon määrän. Kelan, Ahvenenmaan kuntien ja Ålands arbetsmarknads- och studieservicemyndighetin ilmoitusliikennekulut ovat olleet vuodessa alle ennakkoiden määräämisrajan eli 20 000 euroa. Kulujen ei odoteta muuttuvan merkittävästi jatkossa, joten näiden kohdalla ei ennakkomenettelyyn ole tällä hetkellä tarvetta.

SU/Hanna Mäkinen

2.6.2016

Myös eläkelaitoksilla on lain mukaan oikeus saada korvauksia VEKL:n hoitamisesta aiheutuneista kuluista. Vuonna 2006 valtio maksoi eläkelaitoksille tietojärjestelmien rakentamiskuluina 1,4 miljoonaa euroa. Muita hoitokustannuksia eläkelaitokset eivät ole pyytäneet korvattavaksi. Perusteessa ollut kappalemääräinen laskentatapa on koettu teknisesti hankalaksi. Hoitokuluksi on nyt määritetty yksinkertaisesti 0 euroa. Sekä hoitokustannukseen että sen laskentatapaan palataan tarvittaessa kustannustenjakoryhmässä. Kustannustenjakoryhmässä ovat edustettuina kaikki eläkelaitokset joko suoraan tai välillisesti. Myös sosiaali- ja terveysministeriöllä on edustus kustannustenjakoryhmässä.

Valtionkorvauksen ennakon jako eläkelaitoksille tehdään suoraviivaisesti viimeisimpien toteutuneiden VEKL-etusmenojen suhteessa. Valtio maksaa ennakot ETK:lle ja ETK eteenpäin eläkelaitoksille kuukausittain kustannustenjakovuonna. Lopullinen selvittely tehdään kuten ennenkin kustannustenjakovuotta seuraavan vuoden syksyllä todellisten menojen ja kustannusten selviytyttyä.

Lisäksi perusteeseen on tehty tarvittavat muutokset liittyen julkisten alojen eläkelain (81/2016) (JuEL) voimaantuloon sekä Kevan asemaan kunta-alan, valtion, evankelis-luterilaisen kirkon ja Kansaneläkelaitoksen henkilöstön eläketurvan toimeenpanijana.